

Asia: VN/2293/2020

Ehdotus hallituksen esitykseksi laiksi eräistä kirjailijoille ja kääntäjille myönnettävistä apurahoista - työryhmän raportti

Lain soveltamisala (1 §)

Valitse sopivin

En kannata

Muutosehdotus tai muu kommentti

Lain soveltamisala tulisi rajata kaunokirjallisuuden apurahoihin.

Lain tarkoitus (2 §)

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Kirjallisuuden sijasta tulee puhua kaunokirjallisuudesta. Kirjallisuustoimikunta esittää, että muun kielinen kirjoitetaan yhteen (muunkielinen).

Rahoitus ja määrärahan jakautuminen (3 §)

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Laki tulisi rajata kaunokirjallisuuteen. Tietokirjallisuuden osuus rahoituksesta tulisi siirtää taiteen määrärahoista tieteen puolelle. Tietokirjallisuudella pitäisi olla vastaava oma kiinteä määrärahasa.

Jos tietokirjallisuus pysyy tässä laissa ja sen määrärahaa halutaan kasvattaa, se tulee ottaa huomioon määrärahan mitoituksessa siten, että kaunokirjallisuuden määräraha ei pienene.

On hyvä, että määräraha irrotetaan kirjahankinnoista. Määrärahan mitoituksessa tulee kuitenkin ottaa huomioon apurahojen kasvanut tarve ja kustannustason nousu.

Tämän lain perusteella jaettavat apurahat ovat keskeinen osa valtion kaunokirjallisuuteen kohdistamasta tuesta. Suomen kaltaisella pienellä kielialueella kirjailijoiden ja kääntäjien saamat tekijänoikeuspalkkiot ovat niin pieniä, että niiden varassa ei ole mahdollista ylläpitää nykyisenkaltaista laadukasta kaunokirjallisuuden tarjontaa.

Esittävässä taiteissa moni työskentelee palkattuna orkesteriin, teatteriin tai muuhun taidelaitokseen, jota valtio tukee valtionosuuksilla tai vapaan kentän toiminta-avustuksilla. Kirjallisuuden kentällä ei ole tarvetta vastaaville työnantajille, koska taiteenala on historiallisesti ja ominaislaatunsa vuoksi toisenlainen. Mahdollinen kollektiivinen kirjallinen työskentely on siksi mielekäästä ymmärtää erillään institutionalisoiduista työsuhteista ja niiden vahvistamisesta. Siksi kirjallisuuden tuki on suoraa taiteilijatukea. Kirjailijoiden ja kääntäjien apurahat on todettu tehokkaaksi keinoksi tukea kaunokirjallisuutta ja tarjota suomalaisille laadukasta luettavaa.

Apurahan myöntäminen (4 §)

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Apuraha voidaan myöntää kirjailijalle ja kääntäjälle, joka asuu tai on asunut pysyvästi Suomessa ja jonka kirjallinen työ rikastuttaa kulttuurielämää ja vahvistaa taiteen merkitystä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Sekä kauno- että tietokirjallisuudessa tulee ottaa huomioon myös esseistit ja muut sellaiset tekijät, joiden teokset sijoittuvat lajien rajoille.

Päätöksenteko (5 §)

Valitse sopivin

Kannatan muutettuna

Muutosehdotus tai muu kommentti

Kirjallisuustoimikunta kannattaa ehdotusta tietyin ehdoin.

Lautakunnan lakkauttaminen johtaa vallan keskittymiseen ja vastuun lisääntymiseen. Hakijoiden oikeusturvasta huolehditaan parhaiten laadukkaalla vertaisarvioinnilla.

Nykyisen kirjallisuustoimikunnan työmäärä kasvaa huomattavasti. Vertaisarvioitsijoiden työskentelymahdollisuudet tulee turvata riittävin palkkioin. Vaativaan ja vastuulliseen työhön on vaikea saada asiantuntijoita ilman kohtuullista lukupalkkiota, varsinkin, kun vertaisarviointityötä tekevien mahdollisuudet hakea apurahaa vähenevät. Kokouspalkkio ei ole missään suhteessa työhön käytettävään aikaan.

Päätöksenteon siirtäminen valtion taidetoimikunnalle voi tuoda vertaisarviointiin synergiaetuja, jolloin kaikki Taiken kaunokirjallisuuteen jakamat apurahat on mahdollista linjata pitkäjänteisemmin. Samalla toimikunta voi ottaa paremmin huomioon kirjallisuuden kentän ja hakijoiden kokonaistilanteen.

Tietokirjallisuuden kääntäjien hakemusten osalta on huolehdittava siitä, että jatkossakin vertaisarvioinnissa on mukana kääntäjien edustus.

Muutoksenhaku (6 §)

Valitse sopivin

Kannatan

Muutosehdotus tai muu kommentti

-

Muut kommentit ja huomiot:

Pyydämme, että kommentti aloitetaan viittaamalla työryhmän ehdotuksen lukuun, alakohtaan, kappaleeseen tai pykälään. Jos kommentti ei koske mitään tiettyä esityksen kohtaa, pyydämme, että kommentti aloitetaan sanoilla "Yleinen kommentti".

Kirjallisuustoimikunta huomauttaa, että lista lausuntatahoista on hyvin heterogeeninen. Toimikunta korostaa, että eri tahojen näkökulma lakiuudistukseen on kovin erilainen.

Aarnio Ansa
Taike - Kirjallisuustoimikunta

